

Verwaltungs- verfahrensgesetz

Kodeks postępowania administracyjnego

Tłumaczenie
Rödl & Partner

Rödl & Partner

Wydawnictwo C.H.Beck

**Verwaltungs-
verfahrensgesetz**

**Kodeks postępowania
administracyjnego**

Tłumaczenie / Textübersetzung

Zbigniew Obara

Carolín Piechota

Róża Zielnik-Kołodzińska

Verwaltungs- verfahrensgesetz

Kodeks postępowania administracyjnego

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2017

Kodeks postępowania administracyjnego
Verwaltungsverfahrensgesetz

Stan prawny: / Rechtsstand: 1.10.2017

Ochrona praw autorskich: tłumaczenia tekstów ustawowych, jak również ich opracowania w ujednoliconej wersji, są chronione krajowym i międzynarodowym prawem autorskim. Ochrona ta dotyczy również pochodzących od Wydawnictwa tytułów artykułów oraz opracowania redakcyjnego.

Urheberrechtlicher Schutz: die Übersetzungen der Gesetzestexte einschließlich der Einarbeitung von Aktualisierungen stehen unter dem Schutz des nationalen und internationalen Urheberrechts. Dies gilt auch für die vom Verlag eingeführten Artikelüberschriften, Fußnoten und für die sonstige redaktionelle Bearbeitung durch den Verlag.

Wydawca: Joanna Szypulska

Korekta: Agnieszka Sarnowska

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Projekt layoutu: Jacek Bociąg

© Wydawnictwo C.H. Beck 2017

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DMQuadro

Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN: 978-83-812-8096-9

ISBN ebook: 978-83-812-8097-6

Spis treści / Inhaltsübersicht

Wstęp	VI
Einleitung	VII
Kodeks postępowania administracyjnego	2
Verwaltungsverfahrensgesetz	3

Wstęp

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce przetłumaczony na język niemiecki Kodeks postępowania administracyjnego. Sięgające już ćwierć wieku doświadczenie Rödl & Partner na polskim rynku pokazało, że dla wielu zagranicznych inwestorów w Polsce barierą w prowadzeniu interesów jest brak dostępności polskich aktów legislacyjnych w językach obcych. Tymczasem zapotrzebowanie na usługi prawne, zwłaszcza w zakresie doradztwa prawnego i podatkowego, jest duże – tym bardziej, że prawo jest różnie interpretowane oraz stosowane. Dodatkowo rok 2017 wskazuje, że w najbliższym czasie możemy spodziewać się kolejnych zmian prawnych istotnych dla przedsiębiorstw.

Polska zajmuje raczej odległe miejsce w rankingach oceniających łatwość płacenia podatków. Według danych z 2017 r. opublikowanych przez Bank Światowy („Paying Taxes 2017”) przedsiębiorca prowadzący biznes w Polsce musi poświęcić średnio 271 godzin rocznie na procedury prawno-administracyjne. To i tak mniej niż w latach ubiegłych (dla porównania w 2013 r. było to 286 godzin), ale wciąż Polska ma przed sobą długą drogę poprawy konkurencyjności na tym polu. Mamy nadzieję, że przyczyniając się do popularyzacji wiedzy na temat polskich przepisów prawa, przyczyniamy się również do zmiany tej sytuacji.

Jednocześnie mamy nadzieję, że działania Rödl & Partner korzystnie wpływają na zwiększenie zainteresowania przedsiębiorców Polską jako krajem przyjaznym biznesowi i inwestycjom kapitałowym. Od lat Polska pozostaje ważnym partnerem handlowym Niemiec, a niemieckie firmy stanowią najliczniejszą grupę spośród inwestorów zagranicznych w Polsce. To właśnie przede wszystkim do nich adresujemy niniejszą publikację.

Życzymy przyjemnej lektury!

dr hab. Marcin Jamroz, prof. SGH
Warszawa, październik 2017

Einleitung

Sehr geehrte Damen und Herren,

wir freuen uns, Ihnen die deutsche Übersetzung des polnischen Verwaltungsverfahrensgesetzes überreichen zu dürfen. Die Erfahrung von Rödl & Partner aus seiner 25-jährigen Präsenz auf dem polnischen Markt hat gezeigt, dass es für viele ausländische Investoren in Polen bei deren Geschäftstätigkeit hinderlich ist, nicht auf polnische Gesetze in Fremdsprachen zurückgreifen zu können. Der Bedarf an rechtlichen Dienstleistungen – darunter insbesondere im Bereich Rechts- und Steuerberatung – ist groß, umso mehr als das Recht unterschiedlich ausgelegt und angewandt wird. Zusätzlich werden 2017 Anzeichen deutlich, dass wir in naher Zukunft mit weiteren Änderungen von für Unternehmen relevanten Rechtsvorschriften rechnen können.

Polen steht weit unten in den Rankings, in denen beurteilt wird, wie leicht es im betreffenden Land ist, die Steuern zu zahlen. Laut den von der Weltbank 2017 veröffentlichten Angaben („Paying Taxes 2017“) benötigt ein in Polen tätiger Unternehmer durchschnittlich 271 Stunden jährlich für die Bewältigung der Rechts- und Verwaltungsverfahren. Dies ist zwar schon weniger als in den Vorjahren (im Jahre 2013 waren es zum Vergleich 286 Stunden), aber Polen hat noch einen langen Weg vor sich, um seine Wettbewerbsfähigkeit zu steigern. Wir hoffen, dass wir zur Änderung dieser Situation beitragen, indem wir uns an der Verbreitung des Wissens über die polnischen Rechtsvorschriften beteiligen.

Gleichzeitig hoffen wir, die Maßnahmen von Rödl & Partner mögen dazu beitragen, dass sich die Unternehmer immer mehr für Polen als ein Land interessieren, das geschäftsfreundlich und ein guter Standort für Kapitalinvestitionen ist. Polen ist seit Jahren ein wichtiger Geschäftspartner Deutschlands, und die deutschen Unternehmen stellen die größte Gruppe unter den ausländischen Investoren in Polen dar. Vor allem an sie richtet sich diese Veröffentlichung.

Wir wünschen Ihnen eine angenehme Lektüre!

Prof. Dr. habil. Marcin Jamróży
Warschau, Oktober 2017

Kodeks postępowania administracyjnego

z dnia 14 czerwca 1960 r.
(tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1257)

Verwaltungsverfahrensgesetz

vom 14. Juni 1960
(konsolidierte Fassung, GBl. Jahrgang 2017,
Pos. 1257)

Kodeks postępowania administracyjnego

z dnia 14 czerwca 1960 r.
tekst jednolity z dnia 8 czerwca 2017 r.
(Dz.U. z 2017 r. poz. 1257)

Spis treści

Dział I. Przepisy ogólne	1–60
Rozdział 1. Zakres obowiązywania	1–5
Rozdział 2. Zasady ogólne	6–16
Rozdział 3. Organy wyższego stopnia i organy naczelne	17–18
Rozdział 4. Właściwość organów	19–23
Rozdział 5. Wyłączenie pracownika oraz organu	24–27a
Rozdział 6. Strona	28–34
Rozdział 7. Załatwianie spraw	35–38
Rozdział 8. Doręczenia	39–49b
Rozdział 9. Wezwania	50–56
Rozdział 10. Terminy	57–60
Dział II. Postępowanie	61–163g
Rozdział 1. Wszczęcie postępowania	61–66
Rozdział 2. Metryki, protokoły i adnotacje	66a–72
Rozdział 3. Udostępnianie akt	73–74
Rozdział 4. Dowody	75–88a
Rozdział 5. Rozprawa	89–96
Rozdział 5a. Mediacja	96a–96n
Rozdział 6. Zawieszenie postępowania	97–103
Rozdział 7. Decyzje	104–113
Rozdział 8. Ugoda	114–122
Rozdział 8a. Milczące załatwienie sprawy	122a–122g
Rozdział 9. Postanowienia	123–126

Verwaltungsverfahrensgesetz

vom 14. Juni 1960

konsolidierte Fassung vom 8. Juni 2017

(GBl. Jahrgang 2017, Pos. 1257)

Inhaltsübersicht

Teil I. Allgemeine Vorschriften	1–60
Abschnitt 1. Anwendungsbereich	1–5
Abschnitt 2. Allgemeine Grundsätze	6–16
Abschnitt 3. Höhere und oberste Behörden	17–18
Abschnitt 4. Zuständigkeit der Behörden	19–23
Abschnitt 5. Ausschluss des Mitarbeiters und der Behörde	24–27a
Abschnitt 6. Beteiligte	28–34
Abschnitt 7. Erledigung von Sachen	35–38
Abschnitt 8. Zustellungen	39–49b
Abschnitt 9. Ladungen	50–56
Abschnitt 10. Fristen	57–60
Teil II. Verfahren	61–163g
Abschnitt 1. Einleitung des Verfahrens	61–66
Abschnitt 2. Metadaten, Niederschriften und Vermerke	66a–72
Abschnitt 3. Akteneinsicht	73–74
Abschnitt 4. Beweismittel	75–88a
Abschnitt 5. Verhandlung	89–96
Abschnitt 5a. Mediation	96a–96n
Abschnitt 6. Aussetzung des Verfahrens	97–103
Abschnitt 7. Bescheide	104–113
Abschnitt 8. Vergleich	114–122
Abschnitt 8a. Stillschweigende Erledigung der Sache ...	122a–122g
Abschnitt 9. Beschlüsse	123–126

Rozdział 10. Odwołania	127–140
Rozdział 11. Zażalenia	141–144
Rozdział 12. Wznowienie postępowania	145–153
Rozdział 13. Uchylenie, zmiana oraz stwierdzenie nieważności decyzji	154–163a
Rozdział 14. Postępowanie uproszczone	163b–163g
Dział III. Przepisy szczególne w sprawach ubezpieczeń społecznych	164–181
Dział IV. Udział prokuratora	182–189
Dział IVA. Administracyjne kary pieniężne	189a–189k
Dział V. (<i>uchylony</i>)	190–195
Dział VI. (<i>uchylony</i>)	196–216
Dział VII. Wydawanie zaświadczeń	217–220
Dział VIII. Skargi i wnioski	221–260
Rozdział 1. Postanowienia ogólne	221–226
Rozdział 2. Skargi	227–240
Rozdział 3. Wnioski	241–247
Rozdział 4. Udział prasy i organizacji społecznych	248–252
Rozdział 5. Przyjmowanie skarg i wniosków	253–256
Rozdział 6. Nadzór i kontrola	257–260
Dział VIIIA. Europejska współpraca administracyjna	260a–260g
Dział IX. Opłaty i koszty postępowania	261–267
Dział X. Przepisy końcowe	268–269

Abschnitt 10. Widersprüche	127–140
Abschnitt 11. Beschwerden	141–144
Abschnitt 12. Wiederaufgreifen des Verfahrens	145–153
Abschnitt 13. Aufhebung, Änderung und Feststellung der Nichtigkeit von Bescheiden	154–163a
Abschnitt 14. Vereinfachtes Verfahren	163b–163g
Teil III. Besondere Vorschriften in Sozialversicherungssachen	164–181
Teil IV. Teilnahme des Staatsanwalts	182–189
Teil IVA. Geldbußen	189a–189k
Teil V. (<i>weggefallen</i>)	190–195
Teil VI. (<i>weggefallen</i>)	196–216
Teil VII. Ausstellung von Bescheinigungen	217–220
Teil VIII. Beschwerden und Anträge	221–260
Abschnitt 1. Allgemeine Bestimmungen	221–226
Abschnitt 2. Beschwerden	227–240
Abschnitt 3. Anträge	241–247
Abschnitt 4. Beteiligung der Presse und gesellschaftlicher Organisationen	248–252
Abschnitt 5. Annahme von Beschwerden und Anträgen	253–256
Abschnitt 6. Aufsicht und Kontrolle	257–260
Teil VIIIA. Europäische Verwaltungszusammenarbeit	260a–260g
Teil IX. Gebühren und Verfahrenskosten	261–267
Teil X. Schlussvorschriften	268–269

Dział I. Przepisy ogólne

Rozdział 1. Zakres obowiązywania

Art. 1

Zakres regulacji

Kodeks postępowania administracyjnego normuje:

- 1) postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych albo załatwianych milcząco;
- 2) postępowanie przed innymi organami państwowymi oraz przed innymi podmiotami, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw określonych w pkt 1;
- 3) postępowanie w sprawach rozstrzygania sporów o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i organami administracji rządowej oraz między organami i podmiotami, o których mowa w pkt 2;
- 4) postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń;
- 5) nakładanie lub wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych lub udzielanie ulg w ich wykonaniu;
- 6) tryb europejskiej współpracy administracyjnej.

Art. 2

Rozszerzenie

Kodeks postępowania administracyjnego normuje ponadto postępowanie w sprawie skarg i wniosków (Dział VIII) przed organami państwowymi, organami jednostek samorządu terytorialnego oraz przed organami organizacji społecznych.

Art. 3

Wyłączenia

§ 1. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się do:

- 1) postępowania w sprawach karnych skarbowych;
- 2) spraw uregulowanych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201, 648, 768 i 935), z wyjątkiem przepisów działów IV, V i VIII.

§ 2. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się również do postępowania w sprawach:

- 1) (*uchylony*)
- 2) (*uchylony*)
- 3) (*uchylony*)
- 4) należących do właściwości polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych,

o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 3. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się także do postępowania w sprawach wynikających z:

Teil I. Allgemeine Vorschriften

Abschnitt 1. Anwendungsbereich

Anwendungsbereich

Art. 1

Das Verwaltungsverfahrensgesetz gilt für:

- 1) das Verfahren vor Behörden in Einzelfällen, die in den Zuständigkeitsbereich dieser Behörden fallen und durch Bescheid entschieden oder stillschweigend erledigt werden;
- 2) das Verfahren vor anderen Staatsbehörden und vor anderen Rechtsträgern, wenn diese gemäß Rechtsvorschriften oder Vereinbarung für die in Ziffer 1 bezeichneten Sachen zuständig sind;
- 3) das Verfahren in Sachen über die Beilegung von Zuständigkeitsstreiten zwischen Organen von Gebietskörperschaften und Organen der Regierungsverwaltung sowie zwischen den in Ziffer 2 bezeichneten Behörden und Rechtsträgern;
- 4) das Verfahren über die Ausstellung von Bescheinigungen;
- 5) die Auferlegung oder Bemessung von Geldbußen oder die Gewährung von Ermäßigungen bei deren Entrichtung;
- 6) die europäische Zusammenarbeit der Behörden.

Fortsetzung

Art. 2

Das Verwaltungsverfahrensgesetz gilt außerdem für das Beschwerde- und Antragsverfahren (Teil VIII) vor Staatsbehörden, Organen von Gebietskörperschaften und Organen von gesellschaftlichen Organisationen.

Ausnahmen vom Anwendungsbereich

Art. 3

§ 1. Das Verwaltungsverfahrensgesetz gilt nicht für:

- 1) Verfahren nach dem Finanzstrafgesetzbuch;
- 2) Angelegenheiten, die in der Abgabenordnung vom 29. August 1997 (GBl. Jahrgang 2017, Pos. 201, 648, 768 und 935) geregelt sind, die Vorschriften der Teile IV, V und VIII ausgeschlossen.

§ 2. Das Verwaltungsverfahrensgesetz gilt ebenfalls nicht für Verfahren:

- 1) *(weggefallen)*
- 2) *(weggefallen)*
- 3) *(weggefallen)*
- 4) die im Zuständigkeitsbereich polnischer diplomatischer und konsularischer Auslandsvertretungen liegen,

soweit durch besondere Rechtsvorschrift nichts anderes geregelt ist.

§ 3. Das Verwaltungsverfahrensgesetz gilt ebenfalls nicht für Verfahren, die sich aus folgenden Umständen ergeben:

- 1) nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między organami państwowymi i innymi państwowymi jednostkami organizacyjnymi,
 - 2) podległości służbowej pracowników organów i jednostek organizacyjnych wymienionych w pkt 1,
- o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 4. Do postępowania w sprawach wymienionych w § 1, 2 i 3 pkt 2 stosuje się jednak przepisy działu VIII.

§ 5. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może rozciągnąć przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego w całości lub w części na postępowania w sprawach wymienionych w § 2.

Art. 4

Immunitet

Kodeks postępowania administracyjnego nie narusza szczególnych uprawnień wynikających z immunitetu dyplomatycznego i konsularnego oraz umów i zwozajów międzynarodowych.

Art. 5

Pojęcie

§ 1. Jeżeli przepis prawa powołuje się ogólnie na przepisy o postępowaniu administracyjnym, rozumie się przez to przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 2. Ilekroć w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest mowa o:

- 1) kodeksie – rozumie się przez to Kodeks postępowania administracyjnego;
- 2) (*uchylony*)
- 3) organach administracji publicznej – rozumie się przez to ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespólonej i niezespólonej), organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i podmioty wymienione w art. 1 pkt 2;
- 4) ministrach – rozumie się przez to Prezesa i wiceprezesa Rady Ministrów pełniących funkcję ministra kierującego określonym działem administracji rządowej, ministrów kierujących określonym działem administracji rządowej, przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów, kierowników centralnych urzędów administracji rządowej podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów lub właściwego ministra, a także kierowników innych równorzędnych urzędów państwowych załatwiających sprawy, o których mowa w art. 1 pkt 1 i 4;
- 5) organizacjach społecznych – rozumie się przez to organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne;

- 1) organisatorische Über- und Unterordnung in den Beziehungen zwischen Staatsbehörden und anderen staatlichen Organisationseinheiten;
 - 2) dienstliche Unterordnung von in Ziffer 1 bezeichneten Mitarbeitern von Organen und Organisationseinheiten,
- soweit durch besondere Rechtsvorschrift nichts anderes geregelt ist.

§ 4. Auf Verfahren in Sachen, die in den §§ 1, 2 und 3 Ziffer 2 genannt wurden, finden jedoch die Vorschriften von Teil VIII Anwendung.

§ 5. Der Ministerrat kann durch Verordnung einen Teil oder sämtliche Vorschriften des Verwaltungsverfahrensgesetzes auf Verfahren in den in § 2 genannten Sachen ausweiten.

Immunität

Das Verwaltungsverfahrensgesetz berührt nicht die besonderen Vorrechte, die sich aus der diplomatischen und konsularischen Immunität sowie aus völkerrechtlichen Verträgen und aus dem Völkergewohnheitsrecht ergeben.

Begriff

§ 1. Weist eine gesetzliche Vorschrift generell auf Vorschriften über das Verwaltungsverfahren hin, so sind darunter die Vorschriften des Verwaltungsverfahrensgesetzes zu verstehen.

§ 2. Im Sinne der Vorschriften des Verwaltungsverfahrensgesetzes bedeutet der Ausdruck:

- 1) Gesetz – das Verwaltungsverfahrensgesetz;
- 2) (*weggefallen*)
- 3) Behörden – Minister, zentrale Organe der Regierungsverwaltung, Woiwoden, in deren oder im eigenen Namen handelnde andere lokale Organe der Regierungsverwaltung (Fachverwaltung und allgemeine Verwaltung), Organe von Gebietskörperschaften sowie in Artikel 1 Ziffer 2 genannte Organe und Rechtsträger;
- 4) Minister – Ministerpräsident bzw. Vizeministerpräsident, die ein entsprechendes Ressort der Regierungsverwaltung leiten, Minister, die entsprechende Ressorts der Regierungsverwaltung leiten, Vorsitzende von Komitees, aus denen sich der Ministerrat zusammensetzt, Leiter zentraler Regierungsbehörden, die dem Ministerpräsidenten oder dem zuständigen Minister unterstellt oder untergeordnet sind, oder von ihnen beaufsichtigt werden, sowie Leiter anderer gleichgestellter Staatsämter, die sich mit den in Artikel 1 Ziffer 1 und 4 genannten Sachen befassen;
- 5) gesellschaftliche Organisationen – Arbeitnehmerorganisationen, berufsständische Körperschaften, genossenschaftliche und andere gesellschaftliche Organisationen;

Art. 4

Art. 5

- 6) organach jednostek samorządu terytorialnego – rozumie się przez to organy gminy, powiatu, województwa, związków gmin, związków powiatów, wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa oraz kierowników służb, inspekcji i straży działających w imieniu wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starosty lub marszałka województwa, a ponadto samorządowe kolegia odwoławcze.

Rozdział 2. Zasady ogólne

Art. 6

Zasada praworządności

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 7

Zasada prawdy obiektywnej

W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Art. 7a

Zasada rozstrzygania wątpliwości interpretacyjnych

§ 1. Jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się:

- 1) jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w tym istotne interesy państwa, a w szczególności jego bezpieczeństwa, obronności lub porządku publicznego;
- 2) w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych.

Art. 7b

Zasada adekwatności, proporcjonalności

W toku postępowania organy administracji publicznej współdziałają ze sobą w zakresie niezbędnym do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli oraz sprawność postępowania, przy pomocy środków adekwatnych do charakteru, okoliczności i stopnia złożoności sprawy.

- 6) Organe von Gebietskörperschaften – Organe von Gemeinden, Kreisen, Woiwodschaften, Zusammenschlüssen von Gemeinden, Zusammenschlüssen von Kreisen, Gemeindevorsteher, Bürgermeister (Stadtpräsidenten), Landräte, Woiwodschaftsmarschälle sowie Leiter von verschiedenen Dienststellen, Aufsichtsbehörden und Ordnungsdiensten, die im Namen des Gemeindevorstehers, des Bürgermeisters (Stadtpräsidenten), des Landrats oder des Woiwodschaftsmarschalls tätig sind, sowie kommunale Widerspruchsbehörden.

Abschnitt 2. Allgemeine Grundsätze

Grundsatz der Rechtsstaatlichkeit

Art. 6

Behörden handeln gemäß den Rechtsvorschriften.

Grundsatz der objektiven Wahrheitsfindung

Art. 7

Während des Verfahrens wachen die Behörden über die Rechtsstaatlichkeit und unternehmen von Amts wegen oder auf Antrag der Beteiligten sämtliche Schritte, die notwendig sind, um den Sachverhalt genau aufzudecken und die Sache unter Berücksichtigung des gesellschaftlichen Interesses und des berechtigten Interesses der Bürger zu erledigen.

Grundsatz der Entscheidung von Auslegungszweifeln

Art. 7a

§ 1. Ist das Auferlegen einer Pflicht oder die Beschränkung oder die Aufhebung einer Berechtigung Gegenstand des Verfahrens, und bestehen in der Sache Zweifel hinsichtlich des Inhalts der Rechtsnorm, so werden diese Zweifel zugunsten des Beteiligten entschieden, es sei denn, die strittigen Interessen der Beteiligten oder die Interessen Dritter, auf welche das Ergebnis des Verfahrens direkten Einfluss hat, stehen dem entgegen.

§ 2. § 1 gilt nicht:

- 1) sofern dies durch ein wichtiges öffentliches Interesse begründet ist, darunter wesentliche Staatsinteressen, insbesondere die Sicherheit des Staates, seine Verteidigungsbereitschaft oder die öffentliche Ordnung;
- 2) in Personalangelegenheiten von Beamten und Berufssoldaten.

Verhältnismäßigkeitsgrundsatz, Grundsatz der Proportionalität

Art. 7b

Während des Verfahrens arbeiten die Behörden insofern zusammen, als dies für die genaue Klärung der Sach- und Rechtslage notwendig ist, und berücksichtigen dabei das gesellschaftliche Interesse, das berechtigte Interesse der Bürger und die Effektivität des Verfahrens, wobei sie dabei Mittel benutzen, die dem Charakter, den Umständen und der Komplexität der Sache angemessen sind.